

Blog mei 2024

Wolgograd 9^e mei: Overwinningsdag van de Grote Patriottische Oorlog.

Het is vandaag de 9e mei, de grote Russische nationale feestdag waarop de overwinning op Duitsland gevierd wordt. We staan tussen de Russen in de legendarische stad Wolgograd, de stad die in de Tweede Wereldoorlog Stalingrad heette.

Duizenden mensen lopen met bloemen en ballonnen, velen dragen een bordje met hierop een foto afgebeeld van een familielid (of familieleden) die in de Tweede Wereldoorlog om het leven is gekomen. Ook zijn er mensen bij die een hedendaags Oekraïens of Russisch persoon op een foto omhooghouden. De met medailles volgehangen veteranen lopen met invalidenstokken of zij worden in hun rolstoelen door hun familie voort geduwd en begeleid. Jonge kinderen lopen prachtig uitgedost aan de hand van hun ouders. Andere kleine pukkiez zitten op de schouders van hun vaders.

Op de laan bij de imposante Koerbanheuvel begint de parade. De ceremonie bij de Eeuwige Vlam in de Herdenkingshal is indrukwekkend. Boven op de heuvel staat het immense standbeeld van 'de Moeder' die haar kinderen roept in de strijd voor de verdediging van het Sovjet moederland. Het standbeeld van de Moeder is 85 meter hoog en ze kijkt achterom over de weidse omgeving van Wolgograd, de stad Wolgograd en de beroemde rivier de Wolga. Het Russische volkslied klinkt en ik hoor hoe menig Rus de woorden tot in de bodem van zijn of haar ziel mee zingt. Ik zie de diepe verbondenheid van dit Slavische volk. Wat is dat toch dat hun saamhorigheid en hun patriottisme me telkens opnieuw zo raakt?

Hier, in Wolgograd, vond de belangrijkste veldslag van de Tweede Wereldoorlog plaats. De Russische overwinning van Wolgograd vormde tevens het keerpunt in de oorlog. Circa anderhalf miljoen doden vielen er aan Duitse en Sovjetzijde. Hitler's veldmaarschalk Paulus capituleerde op 2 februari 1943. Vanaf dat moment ging er een grote opluchting door Europa en was het duidelijk dat Hitler de oorlog niet meer kon winnen. De Russen hadden stand gehouden maar betaalden hiervoor een afschuwelijke prijs....

We lopen samen met een groepje Duitsers, die hier in Wolgograd op zoek zijn gegaan naar de plek waar hun broers, vaders of familieleden om het leven zijn gekomen. Voor het huidige conflict van Rusland en het

Westen hadden we regelmatig contact met elkaar in het kader van Wiedergutmachungs-projecten.

Deze Duitse nazaten konden de afgelopen 25 jaar naar Rusland reizen om 'iets' te weten te komen over hun vaders, broers of opa's... Je zou toch denken dat deze

Duitsers een gereserveerde of koele ontvangst zouden krijgen, gezien alle ellende die in de oorlog heeft plaats gevonden. Dit feit is nog steeds niet voldoende bekend in West-Europa en Amerika. Meer dan 27 miljoen Sovjetmensen (van verschillende nationaliteiten) kwamen om in de Tweede Wereldoorlog en zonder dit immens grote offer en het standhouden bij de Slag van Stalingrad kun je, je afvragen of Hitler de oorlog niet had gewonnen. Of dat we vandaag onder Duitse heerschappij hadden geleefd.

Maar alle jaren dat ik deze Duitse nazaten mocht ontmoeten, hoor je hun ontroering en hun verwarring. Hoe kan het toch dat deze Duitsers zo integer en gastvrij zijn (en worden) ontvangen? Russische archiefmedewerkers, militair deskundigen of andere vrijwilligers helpen Duitsers met vragen als: “In welk bataljon of in welke divisie diende uw broer?” Of “Van waaruit was de laatste brief gestuurd of op welke datum?” Ook opmerkingen als ‘uw vader kan misschien gedwongen zijn geweest om in het 6e Leger te vechten’ of, ‘niet iedere Duitser was een slechte Duitser’. De Russische bereidwilligheid om de hedendaagse Duitsers te begeleiden in hun zoektocht naar hun familieleden heeft deze Duitsers versted doen staan, inclusief mijzelf. Het meest ontroerend zijn dan ook de individuele contacten die tussen Russen en Duitsers zijn ontstaan. Van deze Duitsers hoorde ik al jarenlang over de vergevingsgezindheid van het Russische volk.

Oorlog is het meest afschuwelijke wat mensen elkaar kunnen aandoen. De Russen door hun geschiedenis en in het bijzonder de tragedie van de Tweede Wereldoorlog realiseren zich dit gegeven, wellicht meer dan welk ander volk ter wereld, maar al te goed. Het is daarom ook geen toeval toen de Sovjet minister van Buitenlandse zaken, Andrej Gromyko, eens zei: ‘Beter tien jaar van onderhandelingen dan één dag van oorlog’.